№ 95 Յունիսի 28 Երեքշաբթի

1883

Յունիսի 28 Երեքշաբթի № 95

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція «Мшакъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ խմբագրին: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Արտաքին լուրեր:—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Մարցէլլա կամ առակ բաղդի մասին:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Շուշի, 22 յունիսի

Ձեր «Մշակ» լրագրի 1873 թ. 9 և 22 համարներում, նոյնպէս ներկայ 1883 թ. 85 համարում կարդացինք մի քանի սխալ տեղեկութիւններ, հանգուցեալ Սարգիս Ծատրեանի կտակի և Ո ւ ռ բ ե լ ե ա ց (Օրբելեանց) ազգատոհմի վերաբերութեամբ: Յարգոյ խմբագիր, թէպէտ և այդ բանի մասին դեռ 1873 թ. հաղորդել էի ձեզ, ընդ նմին և խնդրել էի, որ իմ բացատրութիւնս ընդդէմ վաղարշապատցի անստորագիր մի պարոնի և պ. Կարապետ Փարսադանեանցի անհիմն յօդուածների տպագրել ձեր պատուական «Մշակ» լրագրի մէջ,—ի գիտութիւն հայ հասարակութեան, սակայն՝ տարաբաղդաբար իմ բացատրութիւնս ամբողջապէս չէիք տպագրել, այլ միայն մի քանի խօսքով յայտնել էիք մի կարճ բան, որ մեզ բոլորովին գոհացուցիչ չէր: Այժմ, ես ինձ պարտք եմ համարում, նրանց հին և նոր գրուածների մասին մի քանի հարևանցի դիտողութիւններ անել: Նախ՝ պ. Կարապետ Փարսադանեանցը աշխատում է ցոյց տալ, թէ մահտեսի Յովհաննէս և Յակոբ բէգ Ուռբելեանցները և, հետևաբար իր ազգատոհմը հռչակաւոր Դաւիթ իշխանի Ուռբելեանց Սիւնեցւոյ ազգատոհմից չեն, քանի որ ապացոյց է բերում իր յօդուածում միայն իր հօր չինծու վկայութիւնը, որին կարելի է հերքել միանգամայն. սակայն՝ ինչպէս որ մի գիւղի տանուտէրը հաւատացնում էր, որ իբր թէ իրեն վրա երբեմն լոյս է ծագում, բայց երբ որ ժողովուրդը այդ բանի մասին կասկածանք էր յայտնում, նա իր գիւղին էր վկայ բերում, հէնց այսպէս էլ վարուել է և մեր պ. յօդուածագիրը: Մահտեսի Յովհաննէսն ու իր եղբայր Յակոբը, ինչպէս որ ամենքին յայտնի է, Ուռբելեանց (Օրբելեանց) Դաւիթ իշխանի իսկական սերունդիցն են, որոց ճիշտ ապացոյցը կարող է լինել իրանց ազգատոհմական կանոնաւոր ճիւղագրութիւնը, տեղական կառավարութիւնից մեզ տուած հին և նոր չընչագրութիւնները, ի սկզբանէ հետէ 60 տարի առաջ Շուշի քաղաքը գաղթելուց մինչև ցայսօր իւրեանց անփոփոխ անուանակոչութիւնը, նաև իրանց հաստատուն վ կ ա յ ա կ ա ն ը, որի վրա ստորագրել են Սիւնեաց առաջնորդ Սիմէօն արքեպիսկոպոսը, Տաթևու վանքի բոլոր միաբանութիւնը, Սիւնեցի հայոց և տաճկաց մեծահամբաւ մելիքներն ու բէգերը, հայոց քահանաներն ու պարսից հոգևորականները, ազնուականները, ականաւոր իշխանները, տանուտէրերը Զեանկազորու, Ղափանու, և Մեղրի գաւառակաց, և վերջապէս Ղարաբաղու և Ագուանից Բաղդասար մետրոպօլիտը և Սարգիս արքեպիսկոպոս Ջալալեանցը: Եւ այս վկայականը օրինասահման կարգով հաստատուած է. այն ժամանակ, երբ որ Անգլիական դրամատան մէջ տակաւին չէ եղած Սարգիս Ծատրեանի կտակի համբաւը, նոյնպէս և մեզանից և ոչ մի մահկանացուն չէր լսել այդ մասին մի որ և է խօսք, ապա ուրեմն՝ Ուռբելեանցները այսքան անժխտելի ապացուցութիւններ և վաւերական արժանահաւատ վկայութիւններ իրանց ձեռքումն ունենալուց յետոյ, այլ ևս ինչի՞ց պէտի հարկադրվէին իրանց ազգաբանութիւնը հաստատելու համար այնպիսի միջոցների դիմել, որոց ակնարկում է պ. Փարսադանեանցը. ո՛չ ապաքէն այդպիսի անհիմն յօդուածները միայն միամիտներին կարող են մոլորեցնել. բայց քանի որ այսչափ բարձրաստիճան և ականաւոր անձանց բազմաթիւ ստորագրութիւնները անհերքելի ապացոյցներ են, էլ ինչ ասել կուզէ, որ պ. Փարսադանեանցը զանազան չինծու և իր հօր կարկատած խօսքերով իջել է ասպարէզ, և հազար ու մի օդային փամփուշտներ արձակելով մեր դէմ, ճգնում է իրեն Ուռբելեանց տոհմի ժառանգ համարել. Թող այդ երևակայական յոյսով մխիթարվի:

Երկրորդ, պ. Փարսադ. թիւր և անզօր խօսքերով պնդում է, որ իրենք սիւնեցի Դաւիթ Ուռբելեանց իշխանի ազգատոհմիցն են և իրեն խօսքերին իբրև փաստ բերում է նախ Յ. Ջամչեանի պատմութիւնը: Անմեղ պատանի, մենք քեզ շատ լաւ ճանաչում ենք և քաջ գիտենք, որ այդ անհեթեթ գրուածները քո մտադահաս մտքի ծնունդ չեն, այլ՝ դուցէ անկշռադատ մանկավարժից թելադրութիւնը լինի: Այդ պարոնը երևում է որ պատմութիւնից միայն թղթահամարն է զննել, բայց եթէ նա բանար գիրքը և ուշադրութեամբ կարդար, այն ժամանակ յայտնի կը տեսնէր, որ բացի Դաւիթ իշխանից և իր նիզակակից զօրապետների արիական պատերազմներից ուրիշ ոչինչ յիշատակութիւն չը կայ, ուրեմն ինչ է նշանակում պատմութիւնը եղծել և սուտ փաստեր բերել: Երրորդ՝ մեր կալուածների (իրանց ձեռքով) տիրապետութիւնն է յիշատակում, բայց թող լաւ իմանան պ. Փարսադանեանք, որ Ուռբելեանց տոհմի հարազատ ժառանգները արդէն պատրաստ են խնդրագրութեամբ դիմելու ուր հարկն է, և բողոքելով փաստերով հաստատելու են որ ժամանակի անհոգութեան պատճառով իրենց կալուածները ապօրինի յափշտակվել են ձեր ձեռքով: Թող այդ պարոնը կարդայ պատմութիւնը, ուր կը տեսնի Դաւիթ իշխանի մահից յետոյ նրա իշխանութեան հետ միասին նաև առժամանակեայ կերպով Հալիձոր բերդը ժառանգեց նրա քաջազօրով Մխիթար զօրապետը և ո՛չ թէ Փարսադանը:

Չորրորդ՝ գրում է, թէ «բէգերի կոմիսիան մեզ ընդունեց օրինաւոր ժառանգ մելիք Փարսադանի և Դաւիթ իշխանի»: Բոլորովին սխալ է, ըստ որում կոմիսիան ձեզ ընդունած է միայն Մելիք-Փարսադանի ժառանգ, և ո՛չ Դաւիթ իշխանի. պ. Փարսադանեանցին յայտնում եմ որ այլ է Փարսադանը, այլ է Դաւիթ իշխանը. Փարսադանը Դաւիթ իշխանի ցեղից չէ, այլ նրա զօրապետներից մէկն էր: Իսկ եթէ Փարսադանեանք Ուռբելեանց Դաւիթ իշխանի ցեղիցն են, ապա պատճառն ինչ է, որ իրանց տոհմի ճիւղագրութեան մէջ, որը մատուցած են Երևանի բէգական կոմիսիային, նրա մէջ Դաւիթ իշխանի անունը յիշած չէ. և վերջապէս շատ հեշտութեամբ կարելի է կոմիսիայից պատճէնը դուրս բերել և ստուգել. և թէ պատճառն ինչ է որ նոյն իսկ տեղական կառավարութեան հին և նոր չնչագրութեանց մէջ նոյն իշխանի անունը չը կայ:

Ուռբելեանները երբ որ 1868 թւին իրանց ազգականի կտակի հաւաստի լուրը ստացան, այն ժամանակը իրանց հաստատուն և վաւերական վկայաթղթերի հետ կամեցան ունենալ նաև ուրիշ ապացուցական տեղեկութիւններ և անհերքելի փաստեր. այս իսկ պատճառով, Ղարաբաղի վիճ. հայոց կոնսիստորիայի տնօրէնութեամբ ատենական Մնացական բէգ Արտէմեանցը քննիչ նշանակվեցաւ. Բեխ գիւղի մէջ դեռ օրինաւոր քննութիւն չը սկսած, իսկոյն Փարսադանեանք խուռն բազմութեամբ ներկայացան քննիչին և իրենց ճիւղագրութիւնը ցոյց տալով յայտնեցին թէ, «մենք Մելիք-Փարսադանեանցի սերունդիցն ենք, և մեր ցեղի մէջ Դաւիթ բէգ չը կայ»: Այս անհերքելի ապացոյցը արժան եմ համարում և նոյն քննչի եզրակացութիւնը որ կազմուած է 30-ն սեպտեմբերի 1868 թ. և քննիչը իր յայտարարութեան հետ միասին (№ 2) նոյն թւին ներկայացնում է Ղարաբաղի վիճ. կոնսիստորիային, որի օրագրութիւնից քաղում եմ հետևեալը: «Քննիչ գուբերնսկիյ սեկրետար Մնացական Արտէմեանցն ի մուտ գործելն վասն առնելոյ զքննութիւն ի գեղջ Բեխ Ղափան գաւառակի յաղագս ի յայտ ածելոյ զբոլոր սերունդս Հալիձորոյ Մելիք Դաւթին, համաձայն հրամանի վիճ. կոնսիստորիային Ղարաբաղու առ յ3-ն սեպտեմբերի № 1124, և զժամանակս ծննդեան և վախճանման նախահարց և յետագայ սերնդոց, նշանակեալ ի յիշեալ հրամանի խնդրատուացն, եղելոց ի նոյն գեղջ, որք ծագին ի բէգազնէից ցուցին մեզ զազգաբանական ճիւղագրութիւն ի սևագրի, պատասխանելով թէ՝ զխսկական մատուցեալ են նոքա բէգական կոմիսիային, որ եկեալ է ի Ղափան 1866 ամի, վասն վերահասութիւն գործելոյ բէգական իրաւանց, յորպիսի ճիւղագրութենէ պարզապէս երևեցաւ թէ՝ նոքա ունին զծագումն ի Մէլիք Փարսադանէ Մէլիք Բալան Մէլիք Փարսադանեանց, յետինս է ազգապետն նոցա, բայց զանուանս Դաւիթ բէգի կամ Մէլիք Դաւթին չը տեսաք ի յիշեալ ճիւղագրութեան: Երկրորդ՝ ի նոցանէ Սարգիս բէգն Մէլիք Փարսադանեանց յայտնեաց թէ՝ նոքա չունին ամենևին զԴաւիթ բէգ կամ Մէլիք

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՐՑԷԼԼԱ
կամ
ԱՌԱԿ ԲԱՂԴԻ ՄԱՍԻՆ
(Զախէր Մազօխի)

—

—Ես շատ էի պարապում բաղդաւորութեան վերաբերեալ խնդրով և այն եզրակացութեանը հասայ, որ մեր բաղդաւորութիւնը պարունակվում է միայն դէպի նրան (բաղդաւորութեանը) ունեցած ձգտման մէջ, որովհետև բոլոր զգայական բաներում նպատակին հասնելն է և վախճանը մեր բաղդաւորութեան: Ո՞վ չէ փորձել իր կեանքի մէջ, որ նրանից յետոյ, երբ մարդը հասնում էր նպատակին, դէպի որը ձգտում էր իր հոգու ամբողջ եռանդով, չը խնայելով ոչ ոյժերը, ոչ ընդունակութիւնները, և որը խոստանում էր նրան ամենամեծ երջանկութիւն և կատարեալ բաւարարութիւն, որ նրա բաղդը ի բաց էր թռչում, հէնց որ մարդը ստանում էր այդ բաւարարութիւնը: Դրանով է բացատրվում, թէ ինչի զգայական ընդունաւորութիւնները այնպիսի խռովեալ անխոնջութեամբ փախչում են նոր զուարճութիւնների, ուրախութիւնների ետևից և վերջացնում են նրանով, որ զգում են միայն սարսափելի յոգնածութիւն, եթէ ոչ մինչև անգամ զզուանք կեանքից: Դէպի գիտութիւնը և դէպի ճշմարտութիւնը ունեցած ձգտման մէջ միայն, որի ոչ վախճանը, ոչ էլ կատարեալ բաւականութիւնն է նախատեսվում, մարդը կարող է գտնել անվերջանալի բաղդ, մշտական ուրախութիւններ, և նոր փառաւոր յոյսեր: Այդ պատճառով կեանքի բոլոր հանգամանքներում ոչ թէ նրա արտաքին պայմանները, այլ միմիայն մեր հոգեկան առաւելութիւնները վճռողական ազդեցութիւն ունեն մեզ վրա: Իւրաքանչիւր մարդուն տրված է բաղդաւորութեան իր մասը համաձայն նրա մտաւոր և հոգեկան ընդունակութեան, որովհետև մեզանից իւրաքանչիւրը ապրում է իր աշխարհում, իր էութեան համապատասխան և իր ձեռքով ստեղծած աշխարհում: Այդ աշխարհը փոփոխակի լինում է աղքատ, անգոյն, դատարկ, կամ լի ամենագեղեցիկ երևոյթներով. այդ կախված է ոչ թէ նրանից, ի ն չ որ մենք տեսնում ենք, լսում ենք և տանում ենք, այլ նրանից, թէ ինչպէս ենք մենք այդ տեսնում և ընդունում. ոչ թէ նրանից, ինչ որ մենք ունենք և ինչով որ մենք օգտվում ենք, այլ նրանից, թէ որպիսիք ենք մենք ինքներս. և այդպիսով, բոլորից նշանաւորն է աւելացնել մեր ներքին հարստութիւնը այն չափով, որ չափով որ մեծանում են մեր պահանջները բաղդաւորութեան վերաբերութեամբ, և այդ պատճառով մտաւորական կապը միշտ կը մնայ միայնակ և անքակտելի կապ որպէս բարեկամների մէջ, նոյնպէս և ամուսնական կնոջ մէջ: Հակադրութիւնները անկասկած, ձգողական զօրութիւն ունեն, և սակայն միայն համապատասխանութիւնը միացնում է մարդկանց միմեանց հետ, որպէս ասեց Ջօն Ստիւարտ Միլը, և անձնաւորութիւնների համապատասխանութեան մէջն է գտնվում նրանց էական յատկութիւնը—փոխադարձ նպաստել իրանց բաղդաւորութեանը:

—Այո՛, այդ զարմանալի է, խօսեց կոմսը,—որ միմիայն հոգեկան ներդաշնակութեան մէջն ենք գտնում մեր բաղդաւորութեան արմատը և որ միմիայն հոգեկան ուրախութիւնները արդարև անհրաժեշտ են մեզ: Երբ ես մտածում եմ մահուան, կեանքի կարճատևութեան և անփախչելի ոչնչութեան մասին, այն ժամանակ ամենից աւելի սկսում եմ տխրել այն բանի մասին, որ ես կը դադարեմ մտածել, իմանալ նոր ճշմարտութիւններ, կարդալ լաւ գրքեր, ասենք, այնպիսիները, որպէս օրինակ Ֆաուստ, կամ «Ագնուական բունը», կը դադարեմ փոխանակել մտքերս համամիտ բարեկամներիս, զաւակներիս և կնոջս հետ: Այդ դառն րոպէներում երբէք միտս չէ գալի մտածել զգայական վայելչութիւնների մասին: Այդ ապացոյց չէ՞ արդեօք, թէ ո՛րքան նրանք չնչին են. խելացութիւն է ուրախանալ նրանցով, երբ օգտվում ես նրանցից, բայց ցաւել ես չը պէտք է նրանց մասին, երբ նրանց կորցնում ես: Այդ պատճառով էլ մեր բաւարարութեան համար կարևոր է ի դէպ ժամու հրաժարվել մինչև մի յայտնի աստիճան այդ փութանցիկ ուրախութիւններից և մեր հայացքի համաձայն կազմել մեր համեստ կեանքը: Պէտք էր նայել դրա վրա, որպէս մեր նպատակի վրա, մեր անհատականութեանը համապատասխանող նպատակի վրա, որին հասնելուց յետոյ պէտք է հրաժարվել միանգամայն արտաքին բարիքների հետամուտ լինելուց, այլ ևս չընթարկել մեզ նոր հարուածներին, զսպել մեզ ամեն տեսակ կռւից և մեր բոլոր եռանդը դարձնել մեր ներքին հարստութիւնների զարգացման վրա: Մի յայտնի աստիճան փակվելը անհրաժեշտ է ամուսնութեան և ընտանիքի մէջ: Երանելի է նա, ով կարող է հեռանալ աշխարհից, թշնամութիւն չը զգալով դէպի նրան:

—Այո՛, եթէ միայն ընտանիքը մի որ և է առագակարան չէ,—բացականչեց Սեվերինը:

—Ահա կրկին ձեր օտարոտի վճիռներից մէկը, ծիծաղելով նկատեց Մարցէլլան:

—Բայց դուք լաւ քննեցէք մեր ընտանեկան կեանքը առհասարակ,—շարունակեց խօսել Սեվերինը:—Մեծ մասամբ, բաղդն է մօտեցնում և միացնում մարդկանց միմեանց հետ, ահա ինչ պատճառով մենք յաճախ տեսնում ենք, որ ամուսնանում են այնպիսի հակառակ բնաւորութիւն ունեցող անձնաւորութիւններ, որ, պէտք էր կարծել, թէ աւելի բնական կը լինէր նրանց համար միմեանց հետ կռւել, և այդ պատճառով, չը նայելով արեան հաշտեցնող լեզուին, նրանք ատամները կրճտացնում են միմեանց վրա, իսկ և իսկ այնպէս, որպէս երկաթի վանդակների մէջ փակված գիշակերները, երբ նրանց մօտեցնում են այդպէս անուանված աֆրիկական ճաշը, այսինքն երբ կեանքի սեղանից նրանց ճանկն է ընկնում մի քաղցր պատառ: Ինձ շատ անգամ պատահում էր տեսնել, թէ որպէս հարազատ հայրերը զգում էին իրանց զաւակներին կեանքի ծովի ալիքների մէջ ոչինչ կրթութիւն չը տալով նրանց, զգում էին կատարելապէս մերկ, և, բացի դրանից, որքան հնարաւոր էր, կողոպտում էին նրանց, և դրանից յետոյ, տեսնում էի, թէ որպէս որդիքն ևս սակաւ առ սակաւ ծծում էին իրանց ծնողների արիւնը:

—Ընթացրինք,—ասեց Մարցէլլան, որ ես չեմ տե-

Դաւութ յազգին իւրեանց, նոքա չեն սերունդք նոցա և չը գիտեն թէ՝ ո՞ ոք է Մէլիք Դաւութն կամ Դաւիթ բէգն, վասնորոյ չառնել գըննաւթիւն ի գեղջն Բէխ վասն սերնդոց Մէլիք Դաւթին, ըստ որում բէխեցիք չեն սերունդք նոցա, այլ են սերունդք Մէլիք փարսադանին, որպէս ի վերոյ գրեալ է, որպիսի համգամանք յայտնի եղեն քընիչին և նշանակեալ առ նա գէպուտատն ի քաղաքական կուսէ Էլչիբէգօվին»: Քննիչ գուբերնսկի սեկրետար Մնացական Արտէմեանց և դէպուտատ Մէլքում Էլչիբէգեանց:

Հինգերորդ՝ ահաւասիկ այս գրութիւնից յայտնապէս երևում է, որ փարսադանեանք ինքնին իսկ ազգովին վկայեցին, որ իրենք Դաւիթ բէգի սերունդից չեն. ուրեմն ծուր կը մնայ պ. Կարապետի առասպելապատում խօսքերը, որն որ կը պատմէ այժմ իր որդուն թէ՝ «մենք Դաւիթ իշխանի ազգիցն ենք». բայց բոլոր իր ազգատոհմը հրապարակաւ և պաշտօնական գրութեամբ հերքեցին այս բանը, միայն պ. Կարապետի հայրն ու որդին (Կարապետը) գոյները փոխել կուզեն. այժմ թող բարեմիտ ընթերցողները տեսնեն մահտեսի Յովհաննէսեան է ստորագրութիւն և անուանակոչութիւն փոխող, թէ նոքա: Մենք լաւ գիտենք, որ այս երազատես մարդիկը, պապղունսկու ձայն լսելով, ամեն միջոց գործ են դընում, որ իրանք էլ Կալկաթայի կոտակից փայ ու բաժին ստանան. բայց եթէ նրանք (փարսադանեանք) Ռուբէնեանցների անուամբ պարաքի ձայն լսէին, հաւատացէք, ո՞ գիտէ քանի մղոն հեռու կը փախչէին Ռուբէնեանց ազգատոհմիցը: Առ այժմ այս չափ բաւական համարելով պ. Կ. փարսադանեանցի ստայօդ նամակի դէմ, յոյս ունեմ որ բարեմիտ ընթերցողները արդէն տեսան ճշմարտութիւնը: Իսկ ինչ որ վաղարշապատցի անստորագիր նամակին է վերաբերում, ես բոլորովին աւելորդ եմ համարում մի խօսք անգամ ասելու, ըստ որում հեղինակի ստորագրութեան թաքչելուց երևում է, որ նա մի ինքնակոչ մարդ է որ ուզեցել է մեզ վիրաւորանք պատճառել և ուրիշ ոչինչ: Վերջապէս, ամեն մի ստապատիր գրութեանց ես ժամանակ չունեմ պատասխանելու, քաջ գիտենալով, որ անարդար մարդոց զրախօսութիւնը Ռուբէնեանց տոհմի և հետևաբար մահտեսի Յովհաննէսի և Յակոբ բէգի ժառանգական արդար իրաւունքի վրա ոչ մի ազդեցութիւն չեն կարող ունենալ: Յարգոյ խմբագիր, յանուն արդարութեան խնդրեմ պատուական «Մշակի» մօտակայ համարներից մէկում զետեղէք իմ այս նամակը:

Տիտուլեարնի սովետնիկ Յակոբ Օրբէլեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԴՈՒԻՆԻՑ մեզ գրում են հետևեալը: «Թագաւոր կայսրի թագադրութեան հանդէսը, ինչպէս ամենայն տեղ, նոյնպէս և այստեղ շքեղ և հանդիսաւոր կերպով տօնվեցաւ: Քաղաքը լուսաւորված էր, բայց ամենից աւելի հանդիսին փայլ էր տալիս հայոց Սահակեան ուսումնարանը, որ շքեղութեամբ զարդարված էր: Ժողովուրդը երկու օր չարունակ ուրախութեամբ անցկացրեց և տօն կատարեց:»

—

Խնդրում ենք այն մեր բաժանորդներին, որոնք մինչև այժմ չեն վճարել այս տարվայ «Մշակի» բաժանորդագինը, շուտով հասցնեն խմբագրութեանը իրանց վրա մնացած պարտքը:

—

Հինգշաբթի, 23-ին յունիսի, ժամը 6-ին երեկոյեան, Թիֆլիսի Ս. Գայեանեան հայ օրիորդական դպրոցի դահլիճում կատարվեցաւ «Առևտրական կուրսերի» աշակերտների հարցաքննութիւնը: Այդ կուրսերի հիմնող պ. Մանուէլեան խնդրել էր գործով հետաքրքրվողներին ներկայ գտնվել յիշեալ հարցաքննութեանը: Հարցաքննութիւնը շատ աջող անցաւ և ներկայ գտնվածները համոզվեցան որ մի տարվայ ընթացքում պ. Մանուէլեանցի աշակերտները մեծ առաջադիմութիւն էին արել իրանց ուսած առարկաներում:

—

Լսում ենք որ ԹԻՖԼԻՍԻ երկրորդ կլասիկական գիմնազիայում այս տարի աւարտել են հասունութեան վկայականով 12 հոգի աշակերտներ, որոնցից կէսը, այսինքն 6 հոգի հայեր են:

—

«Մշակի» ներկայ համարում աւարտվում է Զախէր-Մազօխի վէպի տպագրելը: Վէպի թարգմանութիւնը արել է մեր աշխատակից պ. Յ. Տէր-Մարկոսեանց:

—

ՇՈՒՇՈՒՑ մեզ գրում են հետևեալը: «Յունիսի 22-ին, գիշերը, մի թուրք մտնում է մի այլ թուրքի տուն և սպանում է տան տիրոջը և նրա որդուն, ծանր վէրքեր հասցնելով կնոջը և աղջկան: Շուշու մէջ և մօտիկ շրջականերում վերջին երկու շաբաթների ընթացքում սպանված մարդկանց թիւը հասնում է 20 հոգու:»

—

Նոյն տեղից հաղորդում են մեզ հետևեալ լուրերը: «Այստեղ հիւանդի եղանակներ են լինում. միւս քաղաքների նման չոքեր այստեղ ամենևին չը կան: Արեգակի ջերմութիւնը մեղմացնում է այստեղ հանդարտ քամին, որ փչում է առաւօտից մինչև երեկոյ: Կարող ենք ասել որ այստեղ ոչ թէ ամառ է, այլ մի երկարատև մայիս, մի մշտական գարուն: Շուշին կարող էր մի գեղեցիկ ամարանոց լինել: Այս տարի մրգեղէնների և միւս մթերքների այնպիսի էժանութիւն է, որ չէ տեսնված վերջին տարիներում: Հացի հունձն էլ, ըստ երևոյթին, շատ առատ պիտի լինի:»

—

«Тифлис. Объявленія» լրագրի յունիսի 25-ի համարում մի հայ, մայոր Լօմիզէ, բաւական սուր կերպով գրված մի յօդուածով պատասխանել է «Новое Время» լրագրի մի յօդուածին, որտեղ սաստիկ և անարդար յարձակումներ կային հայերի դէմ:

—

ԴԻԼԻՋԱՆ գիւղի հայոց դպրոցի հոգաբարձութիւնը խնդրում է մեզ տպել հետևեալը: «Խընդրում ենք, ով որ ցանկանում է եկող ուսումնական տարվայ ուսուցչական պաշտօն յանձն առնել տեղիս ծխական դպրոցում, տարեկան 300 րուբլ ռոճիկով, ստանալով մի և նոյն ժամանակ տուն, փայտ և ծառայ, թող բարեհաճի դիմել հոգաբարձութեանը, հետևեալ հասցէով. Дилижанъ въ попечительство армянск. приходск. училища.»

—

Յունիսի 25-ին և 26-ին Ռուսաստանի փոստը չէ ստացվել Թիֆլիսում: Ասում են մի ամբողջ ժայռ ընկել է Վլադիկավկասի ճանապարհի վրա և ծածկել է ճանապարհը:

—

ՇՈՒՇՈՒՑ մեզ գրում են: «Վերջին ժամանակները Շուշում և շրջակայքում յաճախ պատահում են սպանութիւններ: Անցեալ օրերը Շահբուլաղ և Խօջալի փոստային իջևանների մէջ սպանվել են տեղական պահապանների ուրիադնիկը և մի ձիաւոր, իսկ նոյն իսկ Շուշու մօտ գտնված է գլխատված մի մարդու դիակ: Յունիսի 18-ին Շուշու մէջ սպանվեցան երկու թուրք և մէկը ծանր վիրաւորված է:»

—

ՄՕԶԴՕԿԻՑ մեզ գրում են, որ յունիսի 16-ին վերջացան Մօզդօկի հայ դպրոցների հարցաքննութիւնները: Գրում են որ ընդհանրապէս երևեցաւ որ ուսուցիչները իրանց պարտքը կատարել են ուսումնական տարվայ ընթացքում և նրանց աշխատանքը տուել է լաւ արդիւնքներ:

—

Նոյն տեղից մեզ գրում են հետևեալը: «Կարմրուկ ասած ցաւը սաստիկ տարածված է Մօզդօկում և, եթէ չեմ սխալվում, շաբաթը երկու երեք զոհ են գնում այդ ցաւին, այն էլ մանուկներից: Մեր բժիշկները անկարող են յայտնվում այդ հիւանդութեանն առաջն առնելու:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Բրէդլօ, որին անգլիական համայնքների ժողովը չէ թոյլ տալիս իր տեղը գրաւել, որպէս պատգամաւորի, որովհետև նա չէ կամենում կրօնական երդում տալ, գիտաւորութիւն ունի հրաժարվել պատգամաւորի պաշտօնից, որպէս զի նոր ընտրութիւն նշանակվի և նա նորից ընտրվի Նօրտամպտօնի պատգամաւոր և այսպիսով ստիպի համայնքների ժողովին իրան ընդունելու առանց կրօնական երդման:

—Բէրլինի պօլիցիան շատ է հոգում, ինչպէս երևում է, գերմանական մայրաքաղաքի բնակիչների բարոյականութեան մասին: Այս օրերս նրա հրամանով կալանաւորվեցան Բէրլինի բոլոր գրավաճառանոցներում ֆրանսիացի հեղինակ Զօլայի երկու ռոմանները «Նանա» և «Պօտ-Բուլ»: Հրամայված է այրել այդ ռոմանի բոլոր կալանաւորված օրինակները, որովհետև բարոյական գերմանական պօլիցիան այդ գրքերը անբարոյական է համարում:

—«Neue Freie Presse» լրագրին հաղորդում են Կ. Պօլսից, որ յունիսի 18-ին սուլթանը հաստատել է թիւրքաց զօրքի վերակազմութեան ծրագիրը, որ մշակել են գերմանական գեներալները և որ գտել է թիւրքաց պատերազմական յանձնաժողովի հաւանութիւնը: Սուլթանի իրադէն կը հրատարակվի Բայրամի տօներին և անմիջապէս ձեռք կը տրվի զօրքի վերակազմութեան, որ մի ընդօրինակութիւն է պրուսական կազմակերպութեան, թիւրքաց տեղական պայմաններին յարմարեցրած:

—Վարնայից յունիսի 10-ից հեռագրում են «Daily News» լրագրին, որ Կ. Պօլսից ստացած տեղեկութիւնների համաձայն Անգլիայի և Գերմանիայի դիտողութիւններից թելադրված, սուլթանը հրամայեց մինիստրներին Հայաստանի բարենորոգումների մասին մի զեկուցում կազմել: Ասում են որ Բ. Դուռը անհրաժեշտ է համարում այդ բարենորոգումները Բէրլինի դաշնագրի 61-որդ յօդուածը կատարելու համար և որ Անգլիան բարեկամական կերպով պահանջում է այդ բարենորոգումների անյապաղ իրագործումը, ապացուցանելով, որ նոյն իսկ Օսմանեան կառավարութեան շահերը պահանջում են խաղաղ կերպով լուծել այդ խնդիրը: Ահա թէ որոնք են Բ. Դըռան արած գլխաւոր առաջարկութիւնները. 1) Հայերի թիւը պետական ծառայութեան մէջ պէտք է համապատասխան լինի հայ ազգաբնակութեան թւին. 2) Հայաստանի մէջ զանազան ազգութիւններին պատկանող քաղաքական և դատաստանական պաշտօնեաների թիւը պէտք է նմանապէս համապատասխան լինի այդ ազգութիւնների իւրաքանչիւր թւին. 3) Ոստիկանութիւնը և ժանդարմէրիան նոր կազմակերպութիւն պէտք է ստանան. 4) Տեղական դատաստանները պէտք է վերակազմվեն. 5) Հարկերի արդարացի բաժանումն պէտք է լինի, բայց առանց վնասելու տէրութեան գանձարանի շահերին: Եթէ այս պէտք է լինեն բոլոր բարենորոգումները, նկատում է ամենայն իրաւամբ «Daily News» լրագիրը, դրանք շատ և շատ անբաւարար են, եթէ մինչև անգամ ամենայն ճշգութեամբ գործ դրվեն:

և է մէկը չի համաձայնվի ձեզ հետ:

—Ոչ, այդ դրանից չէ,—ընդմիջից նրան Մարցէլլան քաղցր հեզութեամբ շրթունքների վրա,—բոլոր գործը իմ մորթեայ մազեղէն շրջազգեստի վրա է, *) և նա կատակով շփեց իր նուրբ մատներով իր ոսկեգոյն սամոյրը:

—Ոչ, սխալվում էք,—պատասխանեց Սեվերինը, ես պարզ կերպով խոստովանվում եմ ձեզ, որ ես սիրահարված եմ ձեզ վրա, բայց, ի հարկէ, միայն այն պատճառով, որ դուք ինձ չէք պատկանում, որովհետև իւրաքանչիւր կին, հէնց որ ես կարողանում եմ իմը անուանել նրան, ամենակարճ ժամանակում զզուեցնում է ինձ: Եւ այդպէս, դուք տեսնում էք, որ իմ անձնական բաղդաւորութիւնը պարունակվում է անդադար փոփոխութեան և խառնվութեան մէջ:

—Ինձ թվում է, որ դու ինքդ միայն կամենում ես համոզել քեզ այդ բանում,—ասեց Ալէքսանդրը.—փութանցիկ սիրոյ եռևից ընկնելով, դու ցանկանում ես միայն խեղդել քո անբաւականութիւնը և մխիթարվել այն մտքով, որ նա համապատասխանում է քո բնաւորութեանը:

Կոմսուհին սպառնաց Սեվերինին իր փոքրիկ մատով:

—Ակներև է, որ դուք դեռ կատարելապէս չէք առողջացել,—ասեց նա:

—Դուք կարծում էք, որ ինձ դեռ էլի մորթի է հարկաւոր,—բացականչեց նա:

—Ի հարկէ,—զուարճալի լրջութեամբ պատասխանեց նա,—բայց այս անգամ ձեզ հարկաւոր է հոգեկան մորակ, և դուք կը զգաք նրա հարուածները մինչև այն ժամանակ, մինչև որ ձեզ յաղթված չէք խոստովանի և չէք առնի կին, լաւ կին, և ոչ թէ որ և է Վեներայի մորթով: Բայց դրա համար դուք պէտք է ամենից առաջ սովորէք այն բանը, որ մարդու բաղդաւորութիւնը և բաւականութիւնը կայանում են ոչ թէ գոյութեան համար վայրենի կռւի մէջ, ոչ թէ վատ և չուտ անցնող կրքերի մէջ, այլ հանդարտութեան մէջ: Բրամայի ժամանակներից, մեզ միշտ ասում են այդ բանը, և ամենանոր փիլիսոփայութիւնը աւելի ևս զարգացրեց այդ վարդապետութիւնը: Նայեցէք, որպիսի յոգնածութիւն և զզուանք է զգում կեանքից նա, ով անխոնջ վազում է նոր և զանազանակերպ տպաւորութիւնների եռևից, այն ինչ այն մարդը, որը իր կեանքը անց է կացնում հայրենիքում, ուր նա ճանաչում է իւրաքանչիւր ծմակ․ ծմակը, ոչինչ տեղեկութիւն չունի անբաւականութեան, կամ որ և է տխրութեան մասին: Կատարելապէս նոյնը կարելի է ասել և ընթերցանութեան մասին: Ով ամեն օր այժմեան գրականութիւնից կուլ է տալի հատոր հատորի եռևից, նա սկզբում կը յոգնի և կը զգուի իր երևակայութիւնը, բայց յետոյ նա դադարում է հասկանալ իսկական բանաստեղծութեան գեղեցկութիւնը. այն ինչ մի լաւ հեղինակութիւն կրկին մի քանի անգամ կարդալով, մենք ամեն անգամ գտնում ենք նրա մէջ նոր գեղեցկութիւններ: Հաւատացէք ինձ, որ հէնց հոգու հանդարտութեան և յայտնի անփոփոխութեան մէջ, որը ձեզ այնքան ձանձրալի է երևում, պարունակվում է բաւարարութեան անհրաժեշտ պայման. այդ պատճառով ամուսնութեան մէջ, չը նայելով նրա երևակայական բոլոր միակերպութեան վրա, այնու ամենայնիւ անհամեմատ աւելի իսկական վայելչութիւն կայ, քան թէ կարճատև կապերի, ազատ սիրոյ մէջ: Ոհ, որպէս լաւ է, երբ կատարելապէս կենակից էք միմեանց հետ, երբ կատարելապէս ճանաչում և հասկանում էք միմեանց և երբ բոլոր չնչին, առօրեայ անցքերը նոր ուրախութիւնների աղբիւր են դառնում:

—Այո, իմ բարեկամներ,—խօսեց կոմսը,—եթէ երբեմնապէս ծանր րօպէներ էի ունենում ամուսնութեանս մէջ, այդ միայն այն ժամանակ էր լինում, երբ ես վախենում էի, որ իմ բաղդաւորութիւնը կարող է վերջանալ, որպէս վերջանում են ամեն երկրային բաները: Բայց ես միշտ հեռացնում եմ այդ միտքը ինձանից: Երբ այդպէս ուրախանում ես քո կեանքով և քո համոզմունքների համաձայն գործում ես որպէս ազնիւ և մեծահոգի մարդ, երբ բարեխղճաբար կատարում ես քո բոլոր պարտաւորութիւնները, այն ժամանակ կարելի է համարձակ նայել մահուան աչքերին, այն ժամանակ ոչինչ վախենալու չը կայ այն աշխարհից: Եւ երբ լուսնեակ գիշերները ես գննում եմ աստղալից երկինքը, այն ժամանակ իմ մէջ աւելի կենդանի է դառնում այն ճանաչութիւնը, որ մենք ևս պատկանում ենք աւելի մեծ շրջանին, քան այն, որի մէջ պատվում է մեր կեանքը: Հանգիստ նայիր աստղներին, եթէ կատարում ես քո գործը երկրիս վրա: Անկարելի է, որ քո ամբողջ գոյութիւնը վերջանար նրանով, որ քեզ կամփոփեն հողում և որ բնութիւնը դուրս կը գցի քեզ, որ

---

*) Ակնարկութիւն Սեվերինի կեանքից վերցրած էպիզօդի վրա, որ կազմում է «Վեներան մորթի մէջ» վերնագրով վէպի բովանդակութիւնը:

Սայիդ փաշան, որ Բերլինի դեսպան է, յայտնում է գերմանական մայրաքաղաքից, որ իշխան Բիսմարկ և միւս մեծ պետութիւնների ներկայացուցիչները այն կարծիքի են, որ չը պէտք է կատարել Բերլինի դաշնագրի այն յօդուածները, որոնք նպաստաւոր են Թիւրքիային, մինչև որ Թիւրքիան չիրագործի այն պարտաւորութիւնները, որ նա այդ դաշնագրի զօրութեամբ յանձն է առել Հայաստանի վերաբերմամբ:

—Վիեննայի «Presse» լրագրին գրում են Կ. Պոլսից յունիսի 21-ից, որ լորդ Դիւֆերինի Կ. Պոլիս վերադառնալուն պէս, անգլիական դեսպանութիւնը դիպլօմատիական արշաւանք կը սկսի սուլթանի խոստացած վերանորոգութիւնները Հայաստանի մէջ մտցնելու հարցի վերաբերութեամբ: Այս արշաւանքի համար արդէն պատրաստութիւններ են տեսնում: Անգլիական հիւպատոսը Էրզրումի մէջ, գնդապետ Էվերետ, Նորերումս Կ. Պոլիս հրաւիրվեցաւ և հրահանգներ ստանալուց յետոյ վերադարձաւ իր տեղը, որտեղից բաւական շրջել Էրզրումի վիլայէթի գիւղերը: Այդ ճանապարհորդութիւնը գնդապետ Էվերէտի վրայ շատ անմխիթար տպաւորութիւն գործեց: Իր պաշտօնական տեղեկագրի մէջ նա յայտնում է, որ Հայաստանը կատարեալ անիշխանութեան է ենթարկված, որի գլխաւոր պատճառը Թափառական քուրդ ցեղերի գործած աւազակութիւնների անպատիժ մնալն է: Ալաշկերտի ամբողջ շրջանը այժմ իրականապէս այդ աւազակների ձեռքին է: Ղարսը Ռուսաստանի հետ միացնելուց յետոյ քուրդերը, համոզվելով, որ ռուսաց իշխանութիւնը հանաքներ չէ սիրում, լաւ համարեցին Թիւրքիա գաղթել: Այդ գաղթականները անպատիժ խլում են հողեր և անասուններ ոչ միայն քրիստոնեաներից, այլ և իրանց կրօնակից մահմետականներից: Առհասարակ թէ Թիւրքերը և թէ հայերը միակերպ նեղված են քիւրդերից: Բայց այդ հայերը ստիպված են համբերել ամեն տեսակ ճնշումներ Թիւրք աստիճանաւորներից:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 յունիսի: Ռուսաց 1 ռուբլ Լօնդօնի վրայ արժէ $23^1/_2$ պէնս, Համբուրգի վրայ $203^3/_4$ պֆ. Փարիզի վրայ $247^3/_4$ սանդիմ: Ոսկի արժէ 8 ռուբլ 41 կօպէկ, արծաթ 1 ր. 37 կօպէկ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 յունիսի: Կառավարչական հաղորդութիւն. Հողերը յետ գնելու վճարները փոքրացնելու համար 35 նահանգների նախկին կալուածատէրերի տընտեսական կողմից խանգարված գիւղերին օգնելու նպատակով որոշված է լրացուցիչ նպաստող գումար 4,494,565 ր., որից առանձին գումարներ հասնում են հետևեալ նահանգներին՝ Սմօլենսկի 549,000 ր., Մօսկվայի 453,800 ր., Տվերի 441,903 ր., Նօվգօրօդի 337,000 ր. ու Կալուգայի 300,292 ր.: 200,000 ր. աւելի գումարներ յատկացրած են Ս. Պետերբուրգի, Չերնիգօվի, Ռիազանի, Պսկօվի և Կօստրօմայի նահանգներին: 10,000 ր. գումարից աւելի՝ Նիժեգօրօդսկի, Վլադիմիրսկի, Օրէօլի, Օրէնբուրգի և Եարօսլավլի նահանգներին, մնացածներին նշանակված է 1807 ր. մինչև 91,313 ր.: Ստավրապոլի նահանգի, Դօնի զօրքերի շրջանի, Բէլօրուսի գաւառների, Վիտեբսկի և Մօգիլէօվի նահանգների վերաբերութեամբ որոշումն կը կայանայ ընդհանուր կարգով այդ տեղերից մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալուց յետոյ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 յունիսի: Կառավարչական հաղորդութիւն. Ներքին գործերի մինիստրը հետևեալ կարգադրութիւններն արաւ. հարաւային սահմանները խօլերայից ապահովելու համար Միջերկրական ծովի եգիպտական և միւս նաւահանգիստներից Սև ծովի ռուսական նաւահանգիստները հասնող և սախական խօլերայի վերաբերութեամբ անկատար վկայական ունեցող բոլոր նաւերը, նոյնպէս և մարդկանց և նրանց սեփականութիւնը ենթարկել 7 օրվայ կարանտինի: Անցագիրների տալը Մեկկա գնացող ռուսահպատակ մահմետականներին դադարեցրած է: Կամաւոր նաւատորմի շոգենաւերին, որոնք յանցաւորներին տանում են Արևելեան Սիբիր, արգելված է կանգնել խօլերայով վարակված եգիպտական նաւահանգիստների մէջ: Նաւագնացութեան ռուսաց ընկերութիւնները, որոնք հաղորդակցութիւն ունեն Կ. Պօլսի և եգիպտական նաւահանգիստների հետ, պարտաւոր են նաւային բժիշկներ ունենալ: Դօնի զօրքերի շրջանի մէջ մորեխի ոչնչացնելը աջող է գնում: Մի քանի տեղեր մորեխը բոլորովին ոչնչացրած է:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԻԱ, 24 յունիսի: Այստեղ խօլերայով հիւանդանալու երկրորդ դէպք կար: Երկու դէպք կար զինուորական—առողջապահական գծի վրայ:

ԼՕՆԴՕՆ, 24 յունիսի: Համայնքների ժողովի մէջ Ֆիցմօրիս յայտնեց, որ անգլիական կառավարութիւնը չէ առաջարկել Ֆրանսիային և Չինաստանին իր միջնորդութիւնը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 յունիսի: Բարձրագոյն հրամայված է, մի քանի գունդերի մէջ դրօշակների Թիւը սահմանափակել մինչև մէկը, որը պէտք է դուրս բերել գիծը առաջին բատալիօնի հետ: Մնացածները պահել գունդերի մէջ իբրև արքունական նշաններ և դուրս բերել միմիայն գունդային և գեօրգիեվսկի տօներին և վերատեսչական զօրախաղերի ժամանակ:

ԼՕՆԴՕՆ, 24 յունիսի: Շանխայից „Standart“ լրագրին հաղորդում են, որ ֆրանսիական հաւատարմատարի առաջարկութիւնները մերժված են չինական գլխաւոր հաւատարմատարից, որը առաջարկել է Պեկին դիմել: Տրիկու յայտնեց, որ ինչպիսի էլ լինեն բանակցութիւնների հետևանքները, Ֆրանսիան կը պահպանի գործողութիւնների ազատութիւնը:

ԿԱՅԻՐԷ, 24 յունիսի: Մինչև այժմ խօլերայից մեռել են 1116 հոգի, գրեթէ բացառապէս տեղացիներ:

ՊԼԱՈՒԵՆ, 24 յունիսի: Ստորերկրեայ մեքենան, որով Սակսօնիայի Թագաւորը բարձրանում էր Միլատ լեռան մէջ գործարանը նայելու ժամանակ, ներքև քաշվեց և նոյն րոպէին վայր ընկած բեռը սպանեց շրջանի կառավարչին և վիրաւորեց գործարանի դիրեկտորին: Թագաւորը անվնաս մնաց:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 25 յունիսի: Երէկ Ձմեռային Պալատի և Նիկօլայեվսկի դահլիճի մէջ տեղի ունեցաւ զանազան պատգամաւորութիւնների ընդունելութիւնը, որոնք հասել էին Նոցա Մեծութիւններին հաւատարիմ հպատակների շնորհաւորութիւնները մատուցանելու համար սրբազան Թագադրութեան առիթով: Մօտ 12 ժամին պատգամաւորները սկսեցին գալ պալատը և կանգնեցին դահլիճի պատի մօտ շրջանաձև: Ուղիղ ժամի մէկին Նոցա Մեծութիւնները մտան դահլիճը: Թագաւորը ընդհանուր գեներալական համազգեստով, Թագուհին դեղին հագուստով: Նոցա Մեծութիւնների երևալուն պէս դահլիճի մէջ ոգևորված ուրրա լսվեցաւ: Նոցա Մեծութիւնները բարեհաճեցին մօտենալ իւրաքանչիւր պատգամաւորութեանը: Ներքին գործերի մինիստրը ներկայացնում էր իւրաքանչիւր պատգամաւորութեանը: Նոցա Մեծութիւններին նրանք ներկայացնում էին աղ և հաց արծաթէ ոսկեջրած սկուտեղներով և նոյնպիսի աղամաններով, որոնցից շատերը շքեղ էին և գեղեցիկ շինված, օրինակ, Եկատերինբուրգի քաղաքային հասարակութեան սկուտեղի վրայ գրուածքներ կային Սիբիրի Թանգագին քարերից: Մի քանի պատգամաւորներ մատուցին պատկերներ, որոնցից Ուգլիչի մեշչանները սուրբ Դիմիտրի արքայորդու հին պատկերը արծաթէ ոսկեջրած զարդով: Թագաւորը, խաչակնքվելով, համբուրեց պատկերը: Խաների ներկայացուցիչները մատուցին Թագուհուն յայտնի նկարիչ Կելերի պատկերը հետևեալ բնաբանով „Աստուծուն տուէք Աստուծուն և կայսրինը կայսրին“: Նկարված է փրկիչը, որին փարիսեցին դրամ է ցոյց տալիս: Գերմանացի հպատակները մատուցին շնորհաւորական ուղերձ մագաղաթի վրայ գրված հինալի կազմով: Նոցա Մեծութիւնները ամենաողորմած խօսքերով շնորհակալութիւն յայտնեցին պատգամաւորներին, որոնք ըղձացված էին ողորմած ուշադրութիւնից: Շատերը համբուրում էին Թագուհու ձեռքը: Ժամի 2-ին Նոցա Մեծութիւնները, նորից շնորհակալութիւն յայտնելով, հեռացան ուղեկցված բոլոր ներկայ եղողների ոգևորված ուրրայով: Յուլիսի մէկից կը գործադրվեն զինուորական դատաստանական հիմնարկութիւնների նոր շտատեր հետևեալ զինուորական շրջանների մէջ՝ Ս. Պետերբուրգի, Վիլնօի, Վարշավայի, Կիևի, Խարկօվի, Մօսկվայի, Կազանի և Կովկասի:

ԼՕՆԴՕՆ, 25 յուլիսի: Համայնքների ժողովի մէջ Գլադստօն հաղորդելով Լեսսեպսի գալու լուրը, յոյս է յայտնում, որ համաձայնութիւն կը կայանայ Սուէզի երկրորդ ջրանցքի մասին: Ֆիցմօրիս հերքում է լուրերը, իբր թէ Եգիպտոս եղած անգլիական զօրքերի մէջ խօլերա կայ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 26 յունիսի: Հրատարակված են կանոններ ձիանների պիտանութեան և նրանց դասաւորութեան մասին

պէս մի անպէտք բան, կարիք զգալով իր բոլոր ուժերի մէջ, բնութիւնը խնայող է, անկասկած նա պատրաստում է քեզ համար նոր խնդիր, և, անկասկած քո երկրորդ կոչումը առաջինից աւելի բարձր կը լինի:

Մինչև որ կոմսը խօսում էր, Մարցէլլան բարձրացաւ իր տեղից և գրկեց նրան ետևից. երբ նա վերջացրեց, նա սեղմեց կոմսի գլուխը իր կրծքին և համբուրեց նրան:

—Տեսնո՞ւմ ես,—ժպտալով ասեց Ալէքսանդրը,—մեղրամսի ժամանակ, փոխանակ զուարճութիւնների մէջ ընկղմվելու, մենք սովորում և եռանդով աշխատում էինք, ահա թէ ինչ պատճառով մեր մեղրամիսը ամբողջ քանի տարի է շարունակվում:

—Ես ինքս կարծում եմ, որ դու դեռ ես սիրահարված ես կնոջդ վրա,—բացականչեցի ես:

—Ես ինքս նոյնը ասում եմ քեզ, պատասխանեց կոմսը:—Ամեն օր ես նրա մէջ նոր չքնաղութիւններ եմ գտնում: Ուշադրութեան առ այն հանգամանքը, որ կինը միշտ գեղեցիկ և նազելի է, եթէ գիտես սիրել նրան և գիտես վայելել նրա սէրը. և այստեղ ես ունեմ փոքրիկ, աղօտ կերպով լուսաւորված մի տաճար, որի պատուհանի տակ երգում է սոխակը, ուր անհետանում է իմ և կնոջս մէջ եղած հաւասարութիւնը,—այնտեղ կամաւորապէս ես նրա ստրուկն եմ դառնում....

Մարցէլլան նստեց դաշնամուրի մօտ և ցածր երգեց իր խորը զարմանալի ձայնով.

«Մի գնա դու հարսանիք, ուր մանում են վրհուկներ»...

—Եւ իսկ որ, նա դիւթեց ինձ,—բացականչեց կոմսը:—Երևի դու չես մոռացել, թէ որպէս նա հմայում էր այն յիշատակութեան արժանի երեկոյեան, և ոչ յարդային բոց վառեց նա իմ կրծքում:

—Այո, Սեվերին,—ասեցի ես,—այստեղ քո տեսութիւնը պարզ ի պարզոյ անամօթութիւն է:

—Եւ, ի լրումն, ես մաղեղէն մորթի ունեմ հագած,—աւելացրեց Մարցէլլան ժպիտով,—բայց, այսու ամենայնիւ, սա (մորթին) ինձ չէ տրամադրում դէպի բռնակալութիւն և խստասրտութիւն:

—Սրանից յետոյ մորթը ինձ կերևայ հանգիստ բաղդաւորութեան և ուրախ ամուսնութեան նըշան,—պատասխանեց Սեվերինը:

—Ի վերջոյ,—ասեց կոմսը,—ես կամենում եմ ցոյց տալ ձեզ մի պատկեր, որի վրայ թոյլ եմ տալիս նայել միայն իսկական բարեկամներիս:

Նա մօտեցաւ պատին և քաշեց պատկերը ծածկող կանաչ վարագոյրի թելը:

Վառարանի մօտ, ուր վառվում էր ախորժելի կրակը, Մարցէլլան նստած էր թաւշեայ բազկաթոռի վրայ առաջից մի փոքր յետ ծալած սամոյրի ներքնակով, իսկ նրա գեղեցիկ կրծքի մօտ պառկած էր նրա կրտսեր մանուկը, այն ինչ նրա մեծ որդիքը զարմանալի ջերմեռանդութեամբ նայում էին նրան, իսկ մարդը պառկած էր նրա ոտների մօտ, և կնոջ վրայ նրա ուղղած հայացքը արտայայտում էր աւելի պաշտումն, քան սէր: Գորգի վրայ, ուղիղ Մարցէլլայի առաջ, մեծ սպիտակ կատուն կերակրում էր իր ձագերին:

—Այդ պատկերը յարմար է գալիս քո Վեներային,—ասեցի ես, դիմելով Սեվերինին,—բայց սրա վրայ տղամարդը և կինը խաղաղութեան դաշըն են կապում միմեանց մէջ:

—Ճշմարիտ,—մրմնջաց Սեվերինը,—զարմանալի պատկեր է. որպէս և իմ Վեներան, դա մի և նոյն ժամանակ և պատկեր է, և ամբողջ պատմութիւն է, և—շարունակում էր նա, մատնացոյց անելով կատուի վրա,—այստեղ կայ էլի փոքրիկ այլաբանութիւն կամ զաղտնիք:

Ախր նա պատկերացնում է սիրոյ և ամուսնութեան դիցուհուն, որը, մեր սառը հիւսիսում մըրսելուց վախենալով, իր ուսերի վրայ գցում է մորթը, երբ կատարում է բարի մօր իր ախորժելի և սուրբ պարտաւորութիւնները:

—Իսկ ես անուանում եմ նրան Ա ռ ա կ բ ա ղ դ ի մ ա ս ի ն,—ասեց Ալէքսանդրը:

Հազիւ արտասանել էր նա այդ բառերը, որ սենեակը մտաւ փոքրիկ Օլգան իւղիկը ձեռքին և սպիտակ կատուի հետ միասին և, չը կասկածելով իր արածի վրա, մօրը տուեց իւղիկը: Նա վերցրեց իւղիկը, նստեց թաւշեայ բազկաթոռի վրա վառարանի մօտ և սկսեց թել մանել. երեխաները շըրջապատեցին իրանց մօրը, իսկ սպիտակ կատուն թռաւ այն նստարանի վրա, որի վրա հանգստանում էին Մարցէլլայի ոտները, և գոռվալից կերպով խռմփաց:

—Ահա տեսնում ես,—դիմեց ինձ կոմսը,—հին գեղեցիկ առակը ճշմարտվեցաւ. ահա նստած է իմ բ ա ղ դ ը և մանում է:

—Իսկ այժմ պատմեցէք մեզ, թէ ինչեր անցան ձեր գլխով այդ տարիներում,—ասեց Մարցէլլան, և երկու տանտէրերն ես լռեցին, խօսքը ինձ տալով:

Ես սկսեցի պատմել նրանց մեր մեծ աշխարհի մասին, 1859 Թւի պատերազմի մասին, Վիեննայի բէյլստադի, գիտութիւնների և արուեստների ամենանոր արդիւնքների մասին: Նրանք գըրկած նստած էին և լուռ լսում էին ինձ. մեր խօսակցութեան վերջը ինձ ես տիրեց այդ անկեղծ, կատարեալ բաղդաւորութեան տրամադրութիւնը: Երկար միջոց բացի իլիկի ձայնից և կատուի խռմփալու ձայնից, ոչինչ չէր լսվում. յետոյ հին պատի մէջ լսվեցաւ ծղրիդի ձայնը որ սկսեց իր երգը. կարծես թէ մի-տեսակ բարի ոգիներով լցվեցաւ բոլոր տարածութիւնը, կարծես թէ լուսնեայն դուրս եկան նրանք սենեակի զանազան անկիւններից, մագլցելով բարձրացան բազկաթոռի մէջքի վրա, որի վրա նստած էր Մարցէլլան, և կարծես բարկացնելով նրան, աշխատում էին խճճել նրա խծուծը. կատուն թեթև շարժում էր իր ընչացքը...

Ես վառարանից վերցրի Մարցէլլայի ալբօմը և, բացանելով, կարդացի Գէօթէի գեղեցիկ ոտանաւորները, Ալէքսանդրի գեղեցիկ և լայն ձեռագրով գրված:

«Ես նրա մէջ միայն գտայ հոգեկան հանգիստ և խաղաղութիւն, այն բարիքը, երջանկութիւնը, այն բարեկամութիւնը և սէրը, այն աշխարհը, որ հանդարտեցնում է մեր հիւանդ, խռովարար խելքը, այն սրբազան կրակը, որ ալէկոծում է մեր արիւնը,

«Այդ բոլորը նրա մէջ միայն, այդ դիւթականի մէջ, ես գտայ—և քաղցր ժամեր նրա հետ միասին անցկացրի:»

ՎԵՐՋ:

գործերի մէջ, եթէ պատերազմ սկսվի: Կովկասեան զինուորական ժողովրդական վարչութիւնը ոչնչացվում է: Նրա իշխանութեան տակ եղած վարչութիւնները ենթարկվում են կովկասեան կառավարչապետի իրաւասութեանը. գործերի հրամանատարների, բաժինների գլխաւորների, շտաբը և դասական-հողային մասնաժողովը Հարաւային Դաղեստանի մէջ ոչնչացնվում են: Այդ շրջանի կառավարութիւնը յանձնվում է զինուորական նահանգապետին: Գունիբեան և Անդիեան շրջանների մէջ կազմվում են շրջանի վարչութիւններ: Դերբենտի քաղաքապետութիւնը ոչնչացնվում է: Բաթումի շրջանը և Սուխումի բաժինը միացվում են Քութայիսի նահանգի հետ: Մի քանի փոփոխութիւններ կը կատարվեն Ղարսի շրջանի վարչութեան վերաբերութեամբ: Հարաւային Դաղեստանի, Զաքաթալի և Սուխումի հողային ոչնչացրած մասնաժողովների տեղ նշանակվում է մի նոր ընդհանուր մասնաժողով, իբրև ժամանակաւոր միջոց մինչև 1885 թւականի յունվարի 1-ը: Զինուորական-ժողովրդական հիմնարկութիւնները պահպանելու համար նշանակված է 514,114 ր. տարեկան: Յիշեալ փոփոխութիւնները պէտք է իրագործվեն 1883 թւականի յուլիսի 1-ից:

ՉԻԿԱԳՕ, 26 յուլիսի: Հունձի մասին տեղեկութիւնները, որոնք վերաբերում են նշանաւոր տարածութեանը արևմուտքի և հարաւ-արևմուտքի մէջ, ցոյց են տալիս, որ հացի հունձը կը հաւասարվի վերջին երկու տարիների հունձին միասին վերցրած: Ցորենի հունձը միջակ կը լինի: Հարաւում աշնանային ցանքի հունձը առատ կը լինի:

ՏԻԽՎԻՆ, 26 յուլիսի: Այսօր Տիխվինի մէջ հանդիսով տօնում են Աստուածամօր հրաշագործ պատկերի երևալու հինգ հարիւր ամեայ յօբելեանը: Քաղաքը զարդարվեցաւ դրօշակներով: Երէկ Նովգորոդի արքեպիսկոպոս սրբազան Անաստասի առաւօտեան աղօթք մատոյց, իսկ յետոյ կատարվեցաւ մեռոնով օծումն, որ տևեց մինչև 3 ժամը: Մեռոնով օծման ժամանակ բաժանվում էին սրբի պատկերը: Այսօր առաւօտեան 9 ժամին Տիխվինսկի մեծ վանքի Ուսպենսկի մայր-եկեղեցու մէջ կատարված մաղթանքից յետոյ հրաշագործ պատկերի հետ թափոր կատարվեցաւ վանքի շուրջը ժողովրդի անթիւ բազմութեան ուղեկցութեամբ: Այնուհետև թափորը ուղևորվեցաւ քաղաքային հրապարակը, որտեղ կարմիր մահուդով և ծաղիկներով զարդարված տեղը մաղթանք կատարվեցաւ ծնրադրութեամբ: Երեկոյեան լուսաւորութիւն կը լինի:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻՐԶՕԵՎԻ ՆԷՖԹ առաջին սորտ ծախվում է միայն մի տեղ, Սաղում, Չիթախովի քարվանսարայում 17-ն կարապետ Բարսամեանցի սկլադում ԱՐԺԱՆ ԳՆՈՎ: Գումարով առնողներին աւելի զիջումն կը լինի:

1—1

ԷՋՄԻԱԾՆԱՑ ճեմարանի հինգերորդ դասատան ԱՇԱԿԵՐՏ ցանկանում է դասեր ունենալ ընտանիքում և պարապել երեխանց հետ, պատրաստել հայոց միջնակարգ դպրոցները. համաձայն է ամարանոց գնալ. հասցէն խմբագրատուն կամ կովկասեան գրավաճառանոց:

2000 ՇԻՇ (1 ֆ. անգ.) ՅԵՏԵՐԱՏ-ՄԱԳՆԻԶԻԱ ծարաւի դէմ 80 կ., հատը 1000 կօֆէ-աղացներ 1 ր., 3,000 ձիասանձներ 20 կ. հատը, 4000 վեշալկա 5 կ. հատը ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ:

Նոյնտեղը ԿԱՐԲՕԼԵԱՆ փոշի տարափոխիկ հիւանդութեան դէմ, թամբեր, րէվօլվէրներ, կանանց ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ, կլէօնկա, գուտապերչի պալտօներ 20% ԷԺԱՆ ուրիշ տեղերից, իսկ պարուսինա և տղամարդկերանց ծածկոցներ ԿԻՍԱԳՆՈՎ: փայտեր ՋՈՒԿ որսալու համար, ԿՇԵՌՔՆԵՐ և այլն:

2—8

ԲԱԳՈՒԻԱՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ նիւթերի գլխաւոր պահեստի մէջ Թիֆլիսի կայարանի մօտ ներկայ յունիսի 23, 24 և 25-ին առաւօտեան 10 ժամից կը ծախվեն երկաթուղու կառուցմանից մնացած փայտեղէն նիւթերը, գործիքներ և փայտէ երեք ծածկոցները քանդելու համար:

3—3

«ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ»

Հրատարակութեամբ լոյս տեսաւ և վաճառվում է Թիֆլիսի հայ-գրավաճառների մօտ ընտիր մատենագիրը՝

«ԱԳԱԹԱՆԳԵՂՈՍԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ»

524 երեսից բաղկացած: Գինն է 1 րուբլի: Օտարաքաղաքացիք կարող են դիմել նա և վարչութեան գրասենեակը, այս հասցէով. Въ Правленіе Тифлисскаго общества изданія армянскихъ книгъ». Фрейлинская улица, домъ С. Корганова, № 4.

ԷԺԱՆ ԾԱԽՎՈՒՄ ԵՆ ամառվայ ՎԵՌԱՐԿՈՒՆԵՐ 4 ր., 5,000 թէյ բաժակներ 25 կ., 6,000 դանակակալներ և պատառաքաղաքակալներ 10 կ., 3,000 ստօպ անգլիական փոստային ԹՈՒՂԹ 1 ր. 20 կ. մինչև 4 ր. 40 կ. (ամենալաւ տեսակը): ԹԷՅԻ աչագին քանակութիւն 1-ին հունձի 1 ր. մինչև 2 ր. ֆունտը, իսկական ֆու-չէ-ֆու կչիռը ԱՌԱՆՑ ԹՂԹԻ: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ

Նոյն տեղը ջրամաններ շատ էժան:

6—10

ԵՐԿԱԹԷ

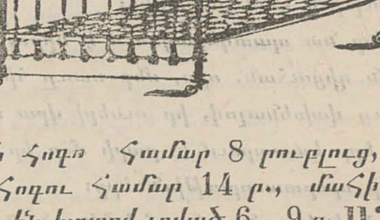

Մի հոգու համար 8 րուբլուց, երկու հոգու համար 14 ր., մահիճներ ծովային խոտով լցված 6—9 ր. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԻՋ: Նոյն տեղը մեծ քանակութեամբ ԱՄԱՆՆԵՐ, դանակներ պատառաքաղներ և երկաթէ ԳՐԻՉՆԵՐ, կողպէքներ, թերիվ, տղամարդկերանց և կանանց ԹԱՄԲԵՐ, մատուցարաններ, ԿԼԷՕՆԿԱ, րէվօլվէրներ, ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ, պլօմեր, կօնֆեկտներ, ԹԷՅ 1-ին հունձի և այլն 25% աւելի լաւ և էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

67—100

КЁЛЕРСКАЯ
ДУШИСТАЯ ВОДА.

32—50

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՄԱՆԻ
ԲԱԹՈՒՄ, ՏՈՒՆ ԹԱՅԻՐՕՎԻ

Մեծ քանակութեամբ ապրանքների պահեստ և վաճառատուն, ուր գտնվում են մեծ քանակութեամբ ամեն տեսակ կօշիկներ-տնամաններ, գուլպա-չուլքեր, հովանոցներ-զոնտիկներ, հագուստներ տղամարդի և կանանց, պլուխներ-բաղդադիք, կովկասի ձաշակով շապիկներ, ժամացոյցեր, ոսկէ և արծաթէ: Ամեն տեսակ սփռոցեղէններ (շուշեղէն), որպէս են ստաքաններ, վազեր և այլն: Նոյնպէս և դանակներ, պատառաքաղներ, գդալներ Ֆրաժի ֆաբրիկից և հասարակ տեսակներից, կոճակներ, քաթանեղէն, գլխարկներ և այլն և այլն ամեն ապրանքից գտնվում են մեծ քանակութեամբ շատ տեսակներով: Ծախվում են ֆաբրիկի գնով և առանց աւելցուկի (безъ-запроса): Ընդունում է պատուէրներ օտար քաղաքներից ամեն տեսակ ապրանքների:

Հասցէն БАТУМЪ, Мани, д. Таирова. ՄԱՆԻ

ԳԱԼԷՐԷԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ, ԴՎՈՐՑՕՎԱՅԱ ՓՈՂՈՑ
ՊԱՀԵՍՏ ԵՒՐՕՊԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ № 144.
СКЛАДЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ ТОВАРОВЪ
№ 144, ГАЛЛЕРЕЯ АРЦРУНИ

Ծախվում են. մեծ քանակութեամբ և խիստ էժան, վիէննայի ԹՕՆԷԹ ֆաբրիկայի ՄԷԲԷԼԻ ամեն տեսակ, նոյնպէս ՈՍԿԵԶՕԾ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ հայելիների համար և ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, լուսանկարների համար ԱԼԲՈՒՄԻ թուղթ, Բէլգիայի ԱՊԱԿԻՆԵՐ պատուհանների համար, ամեն տեսակի, նոյնպէս ՄԱՐՄԱՐԻՕՆ քար, ԹՈՒՋԵԱՅ ԱՄԱՆՆԵՐ էմալով, ՆԻԹՐԱԹ ԴԱՐԺԱՆ, ՈՍԿԻ և ուրիշ շատ ապրանքներ:

„ԱՂԲԻՒՐ“ № 5 և 6 ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կարկուտ . . . . . . Կ. Կ. Մ.-Շահնազարեանց:
Ցանկութիւններ (հին զրոյց) . . . Վրթանէս:
Ամպեր (բանաստեղծութիւն). . . . Կ. Կ. Մ.-Շահնազարեանց:
Ինչու մարդը պատւում է ծիծեռնակին (առասպել) թարգ. . . . . . Աւետիս Տէր-Ստեփանեանց:
Անկեղծ ընծայ (զրոյց) . . . . Վ. Փափազեանց:
Փայտաշէն խրճիթ-սպիտակ տունը (IV, V գլ.) (շարուն.) փոխադր. . . . . Ն. Տէր-Աւետիքեան:
ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ
Ջուր (ծովեր և ովկիանոսներ) . . . Ա. Այավերդեան:
Զնչին արարածների մեծ դերը (երկրահերկ ճիճու) թարգ. . . . . . . Արշակ Մեհրաբեան:
ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ
Փղերի հասկացողութիւնը և լեզուն.
Միգէր . . . . Օր. Միհրուհի:
ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ
Հանելուկ.
Զնաշխարհիկ ծաղիկ (առաջարկ.). . . Սրինդ:
Թուագրիֆ (առաջ). . . . . Կ. Մարտիրոսեանց:
Ինչպէս իմանալ մէկի ծնունդը:
Շուտասելուկ:
Րէբուս:
Զէյթունցի պատանւոյ մահը, երգ նոտաներով . . . . Մ. Պէշիկթաշլեան:
Աղբիւրի № 4-ի մէջ եղած հանելուկների և րէբուսի բացատրութիւնը:
ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:
Ծնողների բաժնի մասին:—Հալաբաւրում հայ դպրոց:—„Կաթողիկոսի ընտրութիւն“ գրքոյկը:—Օր. Մ. Դ. նուէրը:—Վարժարան:—Աղբիւրի նուիրողներ:—Խմբագրութեան մէջ ստացուած գրքեր:—Մի սխալմունք:
„ԱՂԲԻՒՐԻ“ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ: ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍՏԱՄՈՔՍԱՅԻՆ ՑԱՒԵՐԸ

ՊԷՊՍԻՆԵԱՆ ԳԻՆԻ „ԲՈՒԴՕ“

Այդ գինին շատ դուրեկան համ ունի, 25 տարի շարունակ գործ է ածվում հետևեալ դիպվածներում. ԱԽՈՐԺԱԿԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԵԱՆ, ՍՏԱՄՈՔՍԱՅԻՆ ՑԱՒԵՐԻ և առհասարակ ԱՆԿԱՆՕՆ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԵԱՆ ժամանակ:

Պէպսին „Բուդօ“ ճանաչված է փարիզի բժշկական Ակադեմիայից և արժանացաւ առաջին մեդալների ՓԱՐԻԶԻ աշխարհահանդիսում 1867 թ. ՎԻԷՆՆԱՅԻ 1873 թ. ՖԻԼԱԴԷԼՖԻԱՅԻ 1876 թ. և ՓԱՐԻԶԻ 1878 թ.:.

Paris: Hottot—Boudault, 7, Avenue Victoria.

Գլխաւոր պահեստը ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ՝ Բարձրագոյն հաստատված կովկասեան ընկերութեան դեղատան ապրանքների վաճառման:

Դէպօ Շահ-Պարոնեանցի, Գրիմնակի և այլ դեղատներում:

ՎԻԷՆՆԱՅՈՒՄ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է

L'ORIENTAL

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԸ, ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ

„Ժուռնալ դ'Օրիան“ դադարեցրած թերթի տեղ է հրատարակվում այդ նոր լրագիրը: „L'Oriental“ թերթի տարեկան գինը 8 րուբլ է, կէս տարվանը 4 րուբլ:

Գրվել կարելի է „ՄՇԱԿԻ“ խմբագրութեան մէջ, կամ ուղղակի վիէննայում դիմելով այս հասարակ հասցէով. Vienne (Autriche) M. F. Salles I. Neuer Markt 9.